

РОБЪРТ ШЕКЛИ СПЕЦИАЛИСТ

Превод от английски: Владимир Германов, 1996

chitanka.info

Фотонната буря се развихри неочаквано и налетя върху Кораба иззад няколко червени звезди. Окото едва успя да изпрати съобщение на Говорещия в последния възможен миг и стихията ги застигна.

Това беше третото пътуване на Говорещия в открития космос и първата му буря с ниско налягане. При сблъсъка с вълновия фронт Корабът рязко се отклони от курса си и се понесе странично. После страхът си отиде и дойде пулсът на възбудата.

Защо да се страхувам, попита сам себе си. Нали беше обучен да действа тъкмо при такива обстоятелства?

Когато започна бурята, разговаряше с Хранещия, но след това рязко прекъсна връзката. Надяваше се всичко при него да е наред. Това беше първото космическо пътуване на младежа.

Служещите за проводници нишки, от които се състоеше по-голямата част от тялото му, се простираха из целия кораб. Той бързо ги отдръпна, освен тези, които го свързваха с Окото, Машината и Стените. Сега всичко зависеше само от тях. Останалите от екипажа трябваше да се справят сами, докато премине бурята.

Плоското като диск тяло на Окото беше прилепнало до Стената. Един зрителен орган бе изведен извън Кораба. За да се концентрира по-добре, останалите бяха прибрани и скупчени до тялото му.

Говорещия наблюдаваше бурята през сетивния орган на Окото, превръщаше чисто зрителната информация в наставления за Машината, а тя на свой ред направляваше Кораба така, че да посреща вълните на бурята по най-безболезнения начин. Почти веднага след това превръщаше напътствията за скорост и посока в инструкции за Стените, които ставаха еластични или се втвърдяваха, за да поемат ударите.

Координацията се осъществяваше бързо и сигурно — Окото измерваше вълните, Говорещия предаваше съобщенията на Машината и Стените, Машината насочваше Кораба с носа към вълните, Стените се втвърдяваха, за да посрещнат сблъсъка.

При този добре сработен екип, Говорещия скоро забрави първоначалните си страхове. Нямаше време да мисли за тях. Тъй като беше комуникационна система на Кораба, трябваше да преобразува и препредава данните, да координира подаваната информация и да насочва действията.

Бурята приключи само след няколко минути.

— Добре — каза Говорещия, — да проверим дали има някакви щети.

По време на бурята нишките му се бяха оплели, но сега се разгънаха и обхванаха целия кораб, включиха всички в мрежата.

— Машина?

— Всичко е наред — отговори Машината. По време на стихията тя бе свела до минимум ядрените реакции в огромния си търбух. Никаква буря не би могла да свари такъв опитен космически пътешественик неподготвен.

— Стени?

Стените докладваха една по една и това отне доста време. Имаше близо хиляда — тънки правоъгълни плоскости, които съставляваха цялата обшивка на Кораба. Естествено, по време на бурята бяха подсилили сглобките помежду си, за да си придадат допълнителна устойчивост. Една или две обаче бяха лошо изкривени.

Лекуващия обяви, че с него няма проблеми. Той се изключи от комуникационната мрежа на Говорещия и отиде да помогне на пострадалите Стени. Тъй като тялото му се състоеше предимно от ръце, по време на бурята Лекуващия се бе вкопчил в един Акумулатор.

— Да побързаме — каза Говорещия, защото си спомни основния проблем — трябваше да определят местоположението си. Свърза в мрежата четирите Акумулатора и попита: — Как сте?

Не отговориха. Акумулаторите спяха. По време на бурята бяха оставили рецепторите си отворени и сега блажено плуваха в енергия. Говорещия размърда проводниците си около тях, но Акумулаторите не помръднаха.

— Нека аз — обади се Хранещия. Той беше понесъл много сериозни удари, преди да успее да се залепи за Стените със смукалата си, но самонадеяността му не бе пострадала никак. Той беше единственият член на екипажа, който никога не се нуждаеше от Лекуващия — тялото му бе способно да се възстановява само. Хранещия изтича по пода с помощта на десетината си смукала и сбута най-близкия Акумулатор. Големият конусообразен консерватор на енергия отвори око, после пак го затвори. Хранещия го сбута пак, но пак не получи отговор. След това посегна към предпазния клапан и изпусна малко енергия.

— Веднага престани! — възнегодува Акумулаторът.

— Тогава се събуди и докладвай!

Акумулаторът троснато обясни, че всичко е наред, както всеки глупак можел да прецени и без да го буди. По време на бурята те бяха закотвени за пода.

По-нататък прегледът мина бързо. Мислещия нямаше проблеми, а Окото бе в екстаз от красотата на бурята. Имаше само една жертва.

Тласкача беше мъртъв. Понеже беше двукрак, той не притежаваше стабилността на останалите от екипажа. Бурята го бе сварила в средата на пода, бе го отхвърлила към близката втвърдена Стена и бе счупила няколко от важните му кости. Лекуващия не бе в състояние да му помогне.

Известно време останаха мълчаливи. Смъртта на част от Кораба винаги се възприемаше сериозно. Кораба беше общност на сътрудници, състоеше се изцяло от Екипажа. Загубата на негов член винаги беше сериозен удар за останалите.

Положението сега обаче беше особено сериозно. Току-що бяха доставили товар в един порт на няколко хиляди светлинни години от центъра на Галактиката. Нямаха никаква представа къде се намират.

Окото пропълзя по една Стена и пусна навън зрителен орган. Елементите ѝ го пропуснаха и веднага се затвориха около него. Органът се отдалечи от кораба достатъчно, за да огледа цялата звездна сфера. Гледката бе предадена на Говорещия, който я препрати към Мислещия.

Мислещия беше в ъгъла на едно от помещенията и представляваше голям безформен куп пихтиеста протоплазма. В него се съхраняваха спомените на всички пътували в космоса предци. Мислещия разгледа получената картина, веднага я сравни с другите, които се пазеха в клетките му, и каза:

— В обсега няма планети на галактиката.

Говорещия автоматично преведе на останалите. От това се бяха опасявали.

Окото, с помощта на Мислещия, изчисли, че са се отклонили от курса си с неколкостотин светлинни години и че се намират някъде в периферията на галактиката.

Всички знаеха какво означава това. Без Тласкача, чиято задача бе да придаде на Кораба скорост, няколко пъти по-голяма от тази на

светлината, никога нямаше да се приберат у дома. Пътуването назад без Тласкача щеше да трае по-дълго, отколкото щяха да живеят.

— Какво предлагаш? — попита Говорещия.

За схематично разсъждаващия Мислещ този въпрос беше твърде неясен.

— Какво е най-доброто, което можем да предприемем — уточни Говорещия, — за да се върнем на някоя от галактическите планети?

Мислещия прецени всички възможности, съхранени в клетките му, за няколко минути. Междувременно Лекуващия бе поправил Стените и поиска да получи някаква храна.

— След малко всички ще се храним — отговори Говорещия и нишките му се раздвижиха нервно. Макар че от целия екипаж само Хранещия беше по-млад от него, цялата отговорност носеше преди всичко той. Намираха се в извънредно положение — трябваше да координира информацията и да насочва действията.

Една от Стените предложи да се опиянят. Това нереалистично решение на проблема бе отхвърлено веднага. То беше типично за Стените. Те бяха добри работници и колеги, но и много несериозни — меко казано. Когато се върнеха на родните си планети, вероятно щяха да пропилят всичко спечелено за удоволствия.

— Загубата на Тласкача лишава Кораба от възможността да поддържа продължително време скорости по-големи от тази на светлината — заговори Мислещия без излишни предисловия. — Най-близката известна галактическа планета е на четиристотин и пет светлинни години.

Говорещия веднага предаде думите на останалите.

— Налице са две възможности. Първата е Корабът да се насочи към най-близката галактическа планета като разчита единствено на ядрената енергия на Машината. Пътуването ще отнеме приблизително двеста години. При пристигането Машината може би все още ще е жива, но това не важи за останалите. Втората възможност е да открием примитивна планета, на която има потенциални Тласкачи в този район. Ще вземем един от тях, ще го обучим и той ще ни върне в галактическа територия.

Мислещия замълча, защото бе изредил всичко, което бе открил в клетките си.

Гласуваха и решиха да се спрат на втората алтернатива. Всъщност нямаха друг избор — единствено тя даваше някаква надежда да се върнат по домовете си.

— Добре тогава — каза Говорещия, — да се нахраним. Струва ми се, че всички го заслужаваме.

Тялото на мъртвия Тласкач беше подадено в устата на Машината, която го изконсумира веднага — изсмука енергията на атомите му. Машината беше единственият член на Екипажа, който се хранеше с атомна енергия.

Хранещия се спусна към един Акумулатор, за да нахрани останалите. Пое енергия и я трансформира в съответните хранителни вещества за всеки от членовете на Екипажа.

Окото се поддържаше предимно със сложни хлорофилни вериги. Хранещия му ги осигури, даде на Говорещия нужните му въглеводороди, после хлорните съединения за Стените. За Лекуващия изработи копие на силикатните плодове, които растяха на родната му планета.

Най-накрая всички се нахраниха и на Кораба настъпи порядък. Акумулаторите се свиха в един ъгъл и отново заспаха блажено. Окото разшири полезрението си, като настрои главния си зрителен орган за мощен телескопичен прием. Дори и при извънредните ситуации Окото не можеше да се сдържи и съчиняваше стихове. Обяви, че е създал нова поема, озаглавена „Галактически отблясък“. Никой не искаше да я чуе, така че Окото я предаде на Мислещия, който съхраняваше всичко — добро и лошо.

Машината никога не спеше. Заредена с нова енергия от тялото на Тласкача, тя понесе Кораба напред няколко пъти по-бързо от светлината.

Стените спореха помежду си коя от тях е била най-опиянена при последната им отпуска.

Говорещия реши да се разположи удобно. Освободи се от Стените и се залюля във въздуха, увиснал на малките си, преплетени нишки.

Замисли се за Тласкача. Струваше му се странно. Беше приятел на всички, а сега го бяха забравили. И не поради безразличие, а защото Корабът беше едно цяло — загубата на член от Екипажа

предизвикваше съжаление у всекиго, но най-важното беше цялото да продължава да съществува.

Носеха се между слънцата в периферията.

Мислещия набеляза спирална траектория за търсене и изчисли, че вероятността да открият планета на Тласкачи е горе-долу четири към едно. След седмица попаднаха на планета на примитивни Стени. Спуснаха се ниско и видяха как правоъгълните жиливи същества се излежаваха на слънчевите лъчи, как изтъняваха телата си, за да се носят с вятъра.

Стените на кораба въздъхнаха носталгично. Планетата им напомняше за дома.

Галактически екип все още не беше влизал във връзка с тези примитивни стени и те все още не знаеха какво велико бъдеще ги очаква — да се присъединят към огромната Кооперация на галактиката.

По траекторията имаше твърде много мъртви светове, както и прекалено млади, за да може на тях да се зароди живот. Откриха планета на Говорещи, които бяха разпрострели комуникационните си мрежи върху половин континент.

Говорещия ги гледаше напрегнато с помощта на Окото. Обзе го самосъжаление. Спомняше си дома, семейството си, приятелите. Спомни си дръвчето, което се канеше да купи, когато се върне.

За миг се зачуди какво прави тук — като част от кораб в този отдалечен край на Галактиката.

Прогони лошото настроение. Беше уверен, че ще открият планета на Тласкачи, ако търсят достатъчно упорито.

Надяваше се.

В непроучената периферия имаше множество тайнствени светове. Попаднаха и на примитивни Машини, потопени в радиоактивния океан.

— Това са богати територии — каза Хранещия на Говорещия. — Галактиката трябва да изпрати тук контактна група.

— Когато се върнем, сигурно ще изпратят — отвърна Говорещия.

Бяха добри приятели, дори и извън всеобхватната дружба в рамките на Кораба. Не само защото бяха най-младите членове на Екипажа, макар че и това беше сред причините. И двамата имаха сходни функции, което ги сближаваше. Говорещия преобразуваше

езици, а Хранещия — хранителни съставки. Освен това донякъде си приличаха. Говорещия представляваше сърцевина с нишки проводници; Хранещия представляваше сърцевина със смукала.

Според Говорещия, Хранещия беше най-осъзнаващото същество на Кораба след него. Понякога се питаше как някои от останалите изобщо успяват да се справят с процесите на съзнанието си.

Нови слънца, нови планети. Машината започна да прегрява. Обикновено я използваша само при приземяване и излитане, понякога и при по-сложните маневри между планетите. Сега работеше без прекъсване от седмици както с по-голяма, така и с по-малка от светлинната скорост. Напрежението си казваше думата.

Хранещия, с помощта на Лекуващия, изработи охлаждаща система. Беше несъвършена, но трябваше да свърши работа. Хранещия свърза по определен начин азотни, кислородни и водородни атоми, за да направи охлаждаща течност. Лекуващия препоръча продължителна почивка и обясни, че старията не би издържала повече от седмица.

Търсенето продължи, но духът на Екипажа непрекъснато спадаше. Всички си даваха сметка, че Тласкачите са рядкост в галактиката, в сравнение с плодовитите Стени и Машини.

Стените вече бяха сериозно увредени от космическите частици. Жалваха се, че ще имат нужда от пълна козметична операция след завръщането си. Говорещия ги успокояваше, че фирмата ще поеме разносните по нея.

Дори и Окото се бе зачервило от безкрайното виждане в космоса.

Спуснаха се към още една планета. Данните ѝ бяха подадени на Мислещия, който ги обработи.

Приблжиха се още и успяха да различат релефа ѝ. Тласкачи! Примитивни Тласкачи!

Върнаха се назад, за да съставят плановете си. Хранещия създаде двайсет и три вида опияняващи вещества, за да отбележат находката.

Корабът не беше годен да функционира в продължение на три дни.

— Всички готови ли са? — попита след това Говорещия, все още замаян. Страдаше от тежък махмурлук, който изгаряше нервните му окончания. Какъв празник само! Спомняше си, че прегръщаше Машината и че я канеше да види дръвчето му, когато го купи.

Потрепери при мисълта.

Останалите от екипажа също не бяха във форма. Стените изпускаха въздух в космоса, защото не бяха в състояние да затворят плътно пролуките помежду си. Лекуващия беше в безсъзнание.

Най-зле обаче беше Хранещия. Тъй като системата му можеше да се адаптира към всякакво гориво, освен атомното, той бе опитвал всички вещества, които бе произвел — йодни съединения, чист кислород или етерични масла. Наистина беше зле. Смукалата му, които обикновено бяха сини, сега бяха добили оранжев оттенък. Системата му работеше трескаво, за да се прочисти и процесът го измъчваше.

Единствените трезви на борда бяха Мислещия и Машината. Мислещия не употребяваше упойващи вещества — това не беше типично за космически пътешественик, но беше типично за Мислещ — а Машината не можеше да го прави.

Изслушаха Мислещия, който изреди някои изумителни факти. От данните за повърхността на планетата, предоставени от Окото, ставаше ясно, че на повърхността ѝ има метални конструкции. Мислещия изказа бъдещото тревога предположение, че Тласкачите от тази планета са създали механична цивилизация.

— Това е невъзможно — отсякоха три от Стените. Повечето членове на Екипажа бяха склонни да се съгласят с тях. Бяха виждали метал само в специалните хранилища под повърхността на планетите си или на неизползваеми ръждясали купища.

— Да не искаш да кажеш, че правят разни неща от метал? — настоя Говорещия. — От обикновен мъртъв метал? Какво може да се постигне с него?

— Нищо — заяви Хранещия уверено. — Всичко метално би се повреждало непрекъснато. Металът не е в състояние да разбере кога отслабва!

Но изглежда колкото и да им се струваше невероятно, това беше самата истина. Окото увеличи предаваните образи и всички забелязаха, че Тласкачите са направили огромни навеси, превозни средства и други неща от метал.

Причината за това не би могла да се открие лесно, но така или иначе фактът не беше обнадеждаващ. Все пак най-трудното беше минало. Бяха открили планета на Тласкачи, сега оставаше сравнително леката задача да убедят някой от жителите ѝ да им помогне.

Не би трябвало да е трудно. Говорещия знаеше, че сътрудничеството е крайъгълният камък на Галактиката, дори и за примитивните ѝ обитатели.

Екипажът реши да не се приземява сред гъсто населен район. Разбира се, нямаше причина да се очаква враждебно посрещане, но все пак установяването на контакти с нови планети беше работа на контактните екипи. На тях им беше нужен само един индивид.

Избраха пуст район и се спуснаха, когато съответната половина на планетата беше тъмна.

Веднага откриха самотен Тласкач.

Окото приспособи органите си за виждане в тъмнина и всички заследиха какво прави малката фигура. Най-накрая тя запали малък огън и се излегна край него. Мислещия обясни, че това е добре известен навик на Тласкачите, свързан с почивката им.

Малко преди разсъмване Стените се разтвориха и Хранещия, Говорещия и Лекуващия излязоха от Кораба.

Хранещия избърза и потупа съществото по рамото. Говорещия го последва с протегнатата комуникационна нишка.

Тласкача отвори зрителните си органи, премигна с тях и направи движение с органа си за хранене. После скочи на крака и хукна да бяга.

Тримата членове на Екипажа останаха безкрайно изненадани. Тласкача не бе изчакал дори колкото да разбере какво искат!

Говорещия протегна една нишка и улови бягащия за единия крайник, на около петдесет метра разстояние. Съществото падна.

— Бъди внимателен — предупреди Хранещия. — Може да се е уплашил от външния ни вид.

Смукалата му потръпнаха неспокойно при мисълта, че един Тласкач — една от най-странните гледки в Галактиката с многобройните си органи — може да се стресне от нечий външен вид.

Хранещия и Лекуващия избързаха към падналия Тласкач, вдигнаха го и го занесоха на Кораба.

Стените се затвориха отново. Пуснаха Тласкача и се приготвиха да разговарят.

Веднага щом се почувства свободен, Тласкача скочи на крайниците си, хукна към мястото, на което Стените се бяха отворили и заблъска като обезумял по тях, с отворен и разтреперан орган за хранене.

— Престани! — каза Стената, изду се и Тласкача падна на пода. Веднага след това пак се изправи и хукна да бяга.

— Спрете го — каза Говорещия. — Може да се нарани.

Един от Аккумуляторите се събуди и се изгъркаля пред краката на Тласкача. Тласкача падна, пак стана и пак хукна.

Някои от нишките на Говорещия бяха в предната част на Кораба и той успя да улови Тласкача. Той ги сграбчи и задърпа, за да се отскубне и Говорещия веднага го пусна.

— Включи го в комуникационната система! — извика Хранещия. — Може би ще успеем да го вразумим!

Говорещия приближи една от нишките си към Тласкача и направи универсалния знак на комуникациите. Уплашеното същество обаче продължи да се държи по същия удивителен начин и да отбягва всякакъв контакт. Беше взело в ръката си парче метал и го размахваше като обезумяло.

— Какво мислиш, че ще направи с това? — попита Хранещия. Тласкача се нахвърли върху една от страничните Стени на Кораба. Тя инстинктивно се втвърди и парчето метал се счупи.

— Не го закачайте — каза Говорещия. — Дайте му възможност да се успокои.

Говорещия се консултира с Мислещия. Но не успяха да решат как да постъпят. Тласкача не искаше да контактува с тях. Всеки път, когато Говорещия протегнеше проводник, съществото проявяваше признаци на паника и готовност за насилие. Временно бяха в безизходица.

Мислещия отхвърли идеята да потърсят друг Тласкач от планетата, защото стигна до извода, че поведението на този е типично — ако вземеха друг нямаше да спечелят нищо. Освен това контактите с планетите осъществяваха единствено специализираните за това екипи.

Ако не успееш да се разберат с този Тласкач, нямаше да се разберат и с който и да било друг.

— Мисля, че знам къде е проблемът — каза Окото и се приближи до един Аккумулятор. — Тези Тласкачи са развили механична цивилизация. Употребяват пръстите си, като Лекуващия, за да оформят метал. Използват зрителните си органи като мен. Имат и много други органи. — Замълча за по-дълбок ефект. — Тези Тласкачи са неспециализирани!

Спориха върху това няколко часа. Стените твърдяха, че нито едно интелигентно същество не може да е неспециализирано, че подобно нещо е непознато в Галактиката. Но доказателствата бяха пред тях — градовете на Тласкачите, превозните им средства... Този на кораба, който олицетворяваше всички останали, изглежда беше способен да върши много неща.

Всичко, освен да Тласка!

Мислещия предложи частично обяснение.

— Тази планета не е примитивна. Тя е сравнително стара и е трябвало да влезе в Кооперацията преди хиляди години. Това не е станало и в резултат Тласкачите от нея са били лишени от рожденото си право. Тяхната способност, тяхната специалност е да Тласкат, но при положение, че няма какво... Естествено, развили са нестандартна култура. Само можем да се досещаме каква е тя, но въз основа на събраните данни имаме право да заключим, че тези Тласкачи не желаят да... да сътрудничат.

Мислещия имаше навика да произнася най-сериозните изводи най-тихо.

— Съвършено възможно е — продължи той невъзмутимо — тези Тласкачи да откажат всякакви контакти с нас. В такъв случай шансовете да не намерим друга планета с Тласкачи са приблизително 283 към едно.

— Все още не можем да сме сигурни, че няма да ни помогне — отбеляза Говорещия. — Най-напред трябва да установим връзка с него.

Струваше му се невероятно едно интелигентно същество да не желае да сътрудничи доброволно.

— Да, но как? — попита Хранещия.

Решиха какво да направят. Лекуващия се приближи до Тласкача, който отстъпваше бавно назад. В това време Говорещия измъкна една комуникационна нишка навън от кораба, прокара я от другата страна и я вмъкна отново, точно зад Тласкача.

Съществото продължаваше да отстъпва към Стената; Говорещия мушна нишката в черепа му и откри комуникационния канал в мозъка му.

Тласкача се строполи на пода.

Когато се свести, се наложи Хранещия и Лекуващия да задържат крайниците му, за да не отскубне комуникационната линия. Говорещия се зае да изучи езика на Тласкача.

Не беше трудно. Всички езици на Тласкачите бяха от едно и също семейство — този не правеше изключение. Говорещия успя да извлече достатъчно на брой повърхностни мисли, за да схване закономерностите.

Опита се да установи контакт.

Тласкача мълчеше.

— Струва ми се, че има нужда от храна — обади се Хранещия. Спомниха си, че откакто го качиха на Кораба бяха минали близо два дни. Хранещия изработи известно количество стандартна храна за Тласкачи и я поднесе.

— Боже! — възкликна Тласкача. — Пържола!

Екипажът изрази възторга си по комуникационните канали на Говорещия. Та това бяха първите думи на Тласкача!

Говорещия ги проучи и затърси в паметта си. Знаеше около двеста езика на Тласкачи и много повече наречия. Установи, че в случая се касае за смесица между два от тях.

Тласкача се нахрани и се огледа. Говорещия улови мислите му и ги предаде на Екипажа.

Съществото възприемаше Кораба им по странен начин. В представите му той беше хаос от цветове. Стените бяха на вълни. Пред него имаше нещо, наподобяващо гигантски паяк, оцветен в зелено и черно, чиято паяжина опасваше целия кораб и влизаше в главите на всички същества. Окото му приличаше на странно малко животно без козина, нещо средно между одран заек и яйчен жълтък — разбира се, никой от тях не знаеше какви са тези неща.

Говорещия остана във възторг от новата перспектива, която разкри пред него умът на Тласкача. Никога досега не бе гледал на нещата по този начин. Сега, след като това същество му ги показва в такъв вид, наистина беше склонен да се съгласи, че Окото е смешно същество.

Заеха се с комуникацията.

— Какво, по дяволите, сте вие? — попита Тласкача, който сега беше доста по-спокоен, отколкото в началото. — Защо ме довякохте тук? Полудял ли съм?

— Не — отговори Говорещия, — нямате психични отклонения. Ние сме галактически търговски кораб. Силна буря ни отклони от курса на полета и нашият Тласкач загина.

— Добре де, какво общо има това с мен?

— Искаме да се присъедините към екипажа — обясни Говорещия — и да заместите Тласкача ни.

Тласкача се замисли над положението. Говорещия долавяше конфликта в мислите му. Все още съществото не беше решило дали да приеме ситуацията като реална, или не. Най-накрая Тласкача реши, че не е полудял.

— Вижте какво, момчета — каза той, — не знам какви сте вие и как да си обясня всичко това. Трябва да изляза от тук. Аз съм в отпуск и ако не се прибера навреме, американската армия ще прояви много сериозен интерес.

Говорещия го помоли да обясни какво е „армия“ и подаде получените данни на Мислещия.

— Тези Тласкачи влизат в конфликти помежду си — беше заключението на Мислещия.

— Но *защо*? — попита Говорещия и с тъга си помисли, че Мислещия може би е прав. Тласкача не показваше никаква готовност да им сътрудничи.

— Бих искал да ви помогна — каза Тласкача, — но не знам откъде ви е хрумнало, че ще мога да тласкам нещо толкова голямо. Ще ви трябва цяла танкова дивизия само за да го помръдне.

— Одобрявате ли войните? — попита Говорещия, по предложение на Мислещия.

— Никой не одобрява войните. Поне не тези, които трябва да умират в тях.

— Тогава защо ги водите?

Тласкача присви органа си за хранене по определен начин. Окото регистрира движението и го предаде на Мислещия.

— Ако не убиваш, ще те убият, не знаете ли какво е война?

— Ние нямаме войни — отговори Говорещия.

— Имате късмет тогава. Ние имаме. Много при това.

— Разбира се — съгласи се Говорещия. Вече бе получил пълното обяснение от Мислещия. — Искате ли да им сложите край?

— Естествено, че искам.

— Тогава елате с нас. Станете наш Тласкач.

— А как, по дяволите, бих могъл да сложа край на войните? — настоя Тласкача. — Дори и да отида при едрите риби и им кажа...

— Няма да се наложи — прекъсна го Говорещия. — Достатъчно е да дойдете с нас, нищо повече. Да ни тласкате до базата ни. Галактиката веднага ще изпрати контактен екип на планетата ви и това ще сложи край на войните.

— Глупости — възкликна Тласкача. — Вие не можете да се махнете от тук, нали? Хубаво. Никакви чудовища няма да превземат Земята.

Объркан, Говорещия опита да схване смисъла. Нима беше казал нещо нередно? Или пък Тласкача не го бе разбрал?

— Стори ми се, че искате да прекратите войните — каза той.

— Разбира се. Но не искам никой да ни принуждава да го правим. Не съм предател. Предпочитам да се бия.

— Никой няма да ви принуждава. Ще престанете, защото повече няма да има нужда от тях.

— Знаете ли защо воюваме?

— Очевидно е.

— Така ли? И какво е вашето обяснение?

— Отделени сте от Галактиката — отвърна Говорещия. — Вие имате своята тясна специалност, тя е да тласкате, но няма какво да тласкате. Следователно нямате реална работа. Играете си с нещата — метал, неодушевени предмети и така нататък — но не получавате истинско удовлетворение. След като сте лишени от истинското си призвание, започвате да воювате поради огромната си обърканост. След като веднъж намерите мястото си в Галактическата кооперация... уверявам ви, това е много важно, войните ви ще бъдат прекратени. Защо да воювате, което е неестествено занимание, когато можете да тласкате? С това ще дойде и краят на вашата механична цивилизация, тъй като тя ще се окаже напълно излишна.

Тласкача поклати глава и Говорещия предположи, че жестът изразява объркване.

— Какво е това тласкане, за което говорите непрекъснато?

Говорещия му обясни доколкото можеше. Тъй като работата не беше негова специалност, имаше само бегла представа за нея.

— Искате да кажете, че всички от Земята трябва да правят само това?

— Разбира се — отвърна Говорещия. — Това е вашата специалност.

Тласкача се замисли.

— Май ви трябва физик или психиатър... не знам. Изобщо не мога да правя подобно нещо. В цивилния живот аз съм архитект. Освен това... трудно е да се обясни.

Но Говорещия вече бе схванал възражението му. В мислите му видя Тласкач от женски пол. Не един. Два, три. Почувства самота, отчужденост. Тласкача бе изпълнен със съмнения. Страхуваше се.

— Когато стигнем до Галактиката — каза Говорещия, като се надяваше, че не допуска грешка, — ще се срещнете с други Тласкачи. Също и от женски пол. Всички вие си приличате и би трябвало да станете приятели. Що се отнася до Кораба, тук самота не съществува. Все още не знаете какво е Кооперацията. В нея никой не се чувства самотен.

Тласкача продължаваше да разсъждава върху вестта, че имало и други Тласкачи. Говорещия не можеше да разбере кое го стряскаше толкова. Галактиката беше пълна с Тласкачи, Хранещи, Говорещи и много други видове, възпроизвеждащи се безкрай.

— Не вярвам, че някой е в състояние да сложи край на войните — каза Тласкача. — Откъде да знам, че не ме лъжете?

Говорещия имаше чувството, че някой го е засегнал право в сърцевината. Изглежда Мислещия беше прав, като каза, че тези Тласкачи няма да искат да сътрудничат. А нима това щеше да сложи край на кариерата му? Нима той и останалите от Екипажа щяха да прекарат остатъка от живота си, зареяни в космоса заради глупостта на няколко Тласкачи?

Но дори и тези мисли не му попречиха да изпитва съжаление към съществуването. Сигурно е ужасно, мислеше си. Вечно да се съмняваш... Да си несигурен, да нямаш доверие на никого... Ако тези Тласкачи не намерят мястото си в Галактиката, щяха да се самоунищожат. Би трябвало да са го сторили много отдавна.

— Какво мога да направя, за да ви убедя? — попита Говорещия.

Отчаян, той включи Тласкача изцяло в комуникационната верига. Остави го да види добродушната Машина, безразсъдството на

Стените, показва му поетичните опити на Окото и самонадеяната доброта на Хранещия. Откри му дори собствения си ум, даде му представа за собствената си планета, за семейството му, за дръвчето, което искаше да купи, когато се прибере у дома.

Предоставената картина разказваше за всички тях, родени на различни планети, представители на различни етични системи, обединени от обща съдба — Галактическата кооперация.

Тласкача гледаше всичко това мълчаливо.

След малко поклати глава. Мисълта, която придружаваше този жест, беше неуверена и слаба, но определено отрицателна.

Говорещия нареди на Стените да се отворят. Те го направиха и Тласкача доби изненадан вид.

— Можете да си вървите — каза Говорещия. — Само освободете комуникационната линия и тръгвайте.

— А какво ще правите вие?

— Ще потърсим друга планета с Тласкачи.

— Къде? Марс? Венера?

— Не знаем. Само можем да се надяваме някъде наблизо да има такава.

Тласкача погледна отвора в Стената, после пак Екипажа.

— Това, което ми показахте, истина ли е?

Не беше нужно да му отговарят.

— Добре — каза Тласкача неочаквано. — Ще дойда. Колкото и да е глупаво, ще дойда. Ако всичко, което твърдите е вярно... *трябва* да е вярно!

Говорещия си даде сметка, че терзанията на Тласкача са го накарали да загуби контакт с реалността. Вярваше, че сънува, че като в сън е лесно да вземаш решения, които няма да имат последствия.

— Има само един малък проблем — каза Тласкача, доведен до границите на истерията. — Момчета, проклет да съм, но изобщо нямам представа как се тласка. Говорите за скорости по-големи от тази на светлината? Боже мой, аз не мога да пробягам и една миля в час.

— Разбира се, че умеете да тласкате — увери го Говорещия, с надеждата да е прав. Знаеше какви способности има един Тласкач, но този тук...

— Опитайте.

— Разбира се — съгласи се Тласкача. — Предполагам, че и без това скоро ще се събудя.

Затвориха Кораба и се подготвиха за излитане. В това време Тласкача си говореше сам.

— Странно — каза той. — Помислих си, че да прекарам отпуската си сред природата на палатка ще е добра идея, а се получи някакъв кошмарен сън.

Машината издигна Кораба във въздуха. Стените се затвориха херметично, а Окото започна да ги води по определената траектория.

— Сега сме в открития космос — каза след малко Говорещия. Слушаше Тласкача и се надяваше умът му да издържи на напрежението. — Окото и Мислещия ще дадат посоката, аз ще ви я предам, а вие ще тласнете Кораба по нея.

— Вие сте смахнати — промърмори Тласкача. — Сигурно сте попаднали на друга планета. Ще ми се кошмарите да приключат.

— Сега сте в Кооперацията — каза му Говорещия отчаяно. — Ето посоката. Тласкайте!

За миг Тласкача не направи нищо. Постепенно изплуваше от света на фантазиите и започваше да си дава сметка, че всичко наоколо е реалност, че не сънува в края на краищата. Почувства Кооперацията. Окото на Мислещия, Мислещия на Говорещия, Говорещия на Тласкача — всички в пълна координация със Стените и помежду си.

— Какво е това? — попита той. Почувства единството на Кораба, огромната топлина, близостта, постижима само в Кооперацията.

Тласна.

Не се случи нищо.

— Опитайте пак — помоли го Говорещия.

Тласкача напрегна ума си. Там откри дълбок кладенец, пълен със съмнения и страх. Вгледа се в него и видя собственото си измъчено лице.

Мислещия го освети, за да го види по-добре.

Тласкачите бяха живели с този страх и с тези съмнения векове наред. Бяха живели чрез страха, бяха убивали чрез съмнението.

Ето това беше органът на Тласкача!

Човек, специалист, Тласкач... включи се изцяло в Екипажа, смеси се с членовете му, прегърна мислено Мислещия и Говорещия.

Изведнџ Кораба полетя напред със скорост осем пъти по-голяма от скоростта на светлината и продължи да се ускорява.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.